

DE VLAAMSE MINISTER VAN Cultuur, Media, Jeugd en Brussel

BIS NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING -

Betreft: Principiële goedkeuring voorontwerp van decreet houdende de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk

1. INHOUDELIJK

1 Situering van de nota

In het **Vlaamse Regeerakkoord 'Vertrouwen, verbinden, vooruitgaan' 2014-2019** erkent en benadrukt de Vlaamse Regering dat het belang *van sociaal-cultureel volwassenenwerk in Vlaanderen en Brussel niet kan overschat worden.*

"Verenigingen, bewegingen en vormingsinstellingen brengen mensen bij elkaar en werken op een actieve en creatieve manier aan gemeenschapsvorming en zelfontplooiing. Vrijwilligers hebben een cruciale plaats. De sector staat voor aanzienlijke uitdagingen. Het sociaal-cultureel volwassenenwerk moet zijn voortrekkersrol als bruggenbouwer in de samenleving bevestigen. We houden rekening met de gewijzigde en zeer diverse vormen waarop de Vlamingen zich tegenwoordig maatschappelijk engageren en hun actuele vragen naar niet-formele educatie en vorming. We bieden actoren met landelijk karakter voldoende flexibiliteit aan om hierop in te spelen, bevestigen het belang van het efficiënt aanwenden van overheidsmiddelen en expliciteren de functies inzake vorming, opleiding en leernetwerken. We versterken de sociaal-culturele sector, zodat deze kan blijven zorgen voor ontmoeting, ontspanning, gemeenschapsvorming, zelfontplooiing, sociale innovatie en creatief denkvermogen."

De ontwikkeling van een geactualiseerd en toekomstgericht beleidskader voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk werd aangekondigd in de **beleidsnota Cultuur 2014-2019**:

"Sociaal-cultureel volwassenenwerk is er in alle vormen en gedaanten, heeft verschillende functies en rollen en spoort van lokaal tot internationaal. Meer en meer worden de sociaal-culturele volwassenenorganisaties geconfronteerd met een veranderde samenleving en zijn zij op zoek naar antwoorden op steeds nieuwe vragen. Ondertussen experimenteert het sociaal-cultureel vormingswerk met nieuwe educatievormen, en heeft het niet alleen aandacht voor het versterken van mensen maar ook voor het versterken van de samenleving in haar aandacht voor diversiteit en participatie. Het is belangrijk om voor het SCW een geactualiseerd en toekomstgericht kader, rekening houdend met de veranderende samenleving, te ontwikkelen waardoor belangrijke uitdagingen kunnen aangepakt worden. Zo moet een hedendaagse invulling van de werksoorten en functies een sterke impuls geven voor meer dynamiek en innovatie binnen de sector."

De **beleidsbrief Cultuur 2015-2016** kondigde in de lijn van het Regeerakkoord 2014-2019 en de beleidsnota Cultuur 2014-2019 de opstart aan van een beleidstraject voor de opbouw van een nieuw

instrumentarium voor het sociaal-culturele werkveld. Via focusgroepen, een expertentafel, interviews met belanghebbenden en een stuurgroep werd input verzameld die resulteerde in een conceptnota. De conceptnota werd door de Vlaamse Regering goedgekeurd in het voorjaar van 2016 en dient als basis voor voorliggend legistiek stuk.

Daarnaast dienden **de Vlaamse volksvertegenwoordigers** Bart Caron en Marius Meremans in oktober 2015 ieder een conceptnota in voor een nieuwe regelgeving. Zij maakten een evaluatie van het decreet Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk van 2003 en pleiten op basis daarvan voor een nieuw decreet. In april 2016 dienden ook de volksvertegenwoordigers Yamilla Idrissi, Katia Segers en Tine Soens een conceptnota in. Ook zij baseerden zich op een diepgaande evaluatie van het huidige kader en pleiten eveneens voor een nieuw decreet. Deze conceptnota's hebben heel wat raakpunten met de conceptnota die door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd. Ze hanteren gelijklopende uitgangspunten en ontwikkelen verwante voorstellen, telkens met lichte nuanceverschillen. Ze werden ondersteund, aangevuld en genuanceerd op 12 mei 2016 tijdens de hoorzitting van de Commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media waarop belangrijke actoren hun visie hebben toegelicht.

De **SARC** formuleerde op eigen initiatief een advies bij de conceptnota sociaal-cultureel volwassenenwerk van 17 mei 2016. Naast de vraag om meer tijd te nemen bij de voorbereiding van het decreet, waren de belangrijkste inhoudelijke opmerkingen de negatieve connotatie van de integratierol, een pleidooi voor een internationaal luik, en de werkbaarheid van de beleids- en beoordelingscyclus. Met deze opmerkingen werd rekening gehouden bij de uitwerking van het voorontwerp van decreet.

2 Context

Aangezien voorliggend ontwerp van decreet onder de RIA-verplichting valt, wordt voor een uitgebreide context verwezen naar de RIA.

2.1 Aanleiding voor de nieuwe regelgeving

De sociaal-culturele praktijk en het beleid kennen de jongste jaren ingrijpende veranderingen. Op basis van een analyse van veld, praktijk en beleid kan worden vastgesteld dat de voornaamste instrumenten voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk, met name het Decreet Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk niet langer beantwoorden aan de noden van het hedendaags landschap. De sector botst op een aantal beperkingen.

- Het decreet van 2003 beoogde een noodzakelijke herwaardering en legitimering van het sociaal-cultureel volwassenenwerk en wou een scheefgroei in subsidiering tegengaan. Toch blijkt vandaag dat de subsidie-enveloppes onvoldoende aanpasbaar zijn aan de evolutie van de werking van de organisaties. Zo is de subsidie-enveloppe van de verenigingen vandaag bijvoorbeeld nog altijd gebaseerd op een foto van het aantal afdelingen in het kalenderjaar 2001.
- Het decreet van 2003 remt instroom van nieuwe organisaties af door voor twee van de drie werksoorten een maximaal aantal 'nieuwe' organisaties per beleidsperiode te bepalen.
- Het decreet van 2003 remt ook de uitstroom van slecht functionerende organisaties af. Een negatieve eindevaluatie op het einde van een vijf jaar durende beleidsperiode resulteert in het verlies van slechts tien procent van de subsidies. Een tweede negatieve eindevaluatie betekent een verlies van twintig procent. Slechts bij twee opeenvolgende negatieve eindevaluaties verliest een organisatie haar erkenning en bijbehorende subsidie.
- Het decreet van 2003 beperkt organisaties in hun verschijningsvorm, door de verplichting van een vzw-structuur en door koppeling van functies aan werksoorten.
- De sociaal-culturele methodiek die door het decreet van 2003 wordt opgelegd, is niet meer onderscheidend voor de sector, omdat deze methodiek ook in andere domeinen wordt toegepast

Een aantal organisaties die worden gesubsidieerd in het kader van het Participatiedecreet kunnen een plaats krijgen in een ruimer decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk

2.2 Beoogde doelstelling

Het voorliggend voorstel wil de maatschappelijke rol van het sociaal-cultureel volwassenenwerk herbevestigen en waarderen en de nadruk leggen op de historisch emancipatorische kracht met inbegrip van de aloude aandacht voor specifieke en kwetsbare groepen in onze samenleving. Aangezien het nieuwe decreet hiervan vertrekt, zullen organisaties hun middelen moeten verantwoorden vanuit de centrale vraag of zij in hun praktijken voldoende bijdragen aan de realisatie en ontwikkeling van burgerschap en de versterking en verfijning van de samenleving in een gezonde democratie.

Liever dan te opteren voor een reparatiedecreet wordt gekozen voor een geheel nieuw decreet waarin meer de nadruk wordt gelegd op kwalitatieve criteria en waar rollen en functies meer centraal staan.

Motieven voor een nieuw decreet zijn:

1. Sociaal-cultureel volwassenenwerk in verschillende levensdomeinen mogelijk maken.
2. Sociaal-cultureel ondernemerschap mogelijk maken.
3. Sociaal-culturele volwassenenorganisaties meer vrijheid geven om een 'formaat' op maat van hun werking te kiezen aan de hand van een zelf gekozen functiemix.
4. De functies die sociaal-culturele praktijken in de hedendaagse samenleving werkelijk opnemen, beter vatten aan de hand van een geactualiseerd functiekader.
5. De sociaal-culturele methodiek wordt niet meer als onderscheidend element naar voor geschoven, maar geactualiseerde elementen van de sociaal-culturele methodiek worden behouden.
6. Een vlottere in- en uitstroom van organisaties in het decreet mogelijk maken.
7. Een dynamisch financieel kader creëren dat aansluit op de realiteit van de hedendaagse werking van sociaal-culturele volwassenenorganisaties.
8. Het participatiedenken sterker integreren in het decreet door sociaal-culturele participatie als fundamenteel element in de doelstelling van het decreet op te nemen, te relateren aan een aantal beoordelingselementen en de verenigingen voor praktijkgerichte, laagdrempelige educatie voor kansengroepen, nu gesubsidieerd via het Participatiedecreet, te integreren in het decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk.

3 **Samenvatting van de inhoud van de nieuwe regelgeving**

Voor een artikelsgewijze toelichting wordt verwezen naar de memorie van toelichting.

3.1 Samenvatting van de inhoud van de nieuwe regelgeving

Bouwstenen van voorliggend voorontwerp van decreet zijn:

- sterker inzetten op sociaal-culturele participatie van iedereen;
- het sociaal-culturele volwassenenwerk als belangrijke civiele actor erkennen in onze samenleving en zijn maatschappelijke rollen meer beklemtonen,
- een decretaal kader voor organisaties die een werking hebben die relevant is en een uitstraling heeft voor gans Vlaanderen enerzijds en anderzijds voor organisaties die een sociaal-culturele werking hebben binnen specifieke regio's (de volkshogescholen uit het decreet van 2003);
- de afbakening van de organisaties op basis van tijd (hebben een werking die zich hoofdzakelijk afspeelt binnen de vrije tijd) en finaliteit (interventiestrategieën);
- meer flexibiliteit inzake de organisatievorm;
- een functiegerichte benadering;
- een sterkere kwalitatieve benadering;
- een vlottere instroom en uitstroom,

- een dynamisch financieel kader
- een herziening van de beleids- en beoordelingscyclus.

Toelichting bij bouwstenen van het voorontwerp van decreet:

3.1.1. De vrijetijdscontext

De afbakening van een sociaal-culturele organisatie gebeurt in het nieuwe decreet op basis van twee criteria: **de tijd** en **de finaliteit**.

- De finaliteit: sociaal-culturele volwassenenorganisaties leveren een aantoonbare bijdrage aan de decretale doelstellingen (d.m.v. hun beleidsplan). Hiervoor moeten zij een sociaal-culturele werking ontplooiën.
- De tijd: het sociaal-cultureel volwassenenwerk situeert zich grotendeels in **de vrije tijd van mensen**, met name in de tijd die volwassenen niet hoeven te besteden aan verplichte of noodzakelijke activiteiten zoals werk (arbeidstijd) en studie (leerplichttijd).

Organisaties kunnen binnen hun gesubsidieerde werking vanuit het decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk uitzonderlijk en op een verantwoorde manier ook buiten de vrije tijd van mensen een werking ontplooiën.

In het inhoudelijk beleidsplan tekent de organisatie uit welke interventiestrategieën ze wil hanteren om haar missie te bereiken en dus in welke contexten ze zich zal begeven. (In concreto gaat het over de maatschappelijke sectoren en deelgebieden waarin zal worden gewerkt, tegen welke prijszetting, enz.). Dit moet op een transparante manier duidelijk worden gemaakt in het beleidsplan, dat zowel een inhoudelijk als een zakelijk luik bevat.

3.1.2. Meer flexibiliteit inzake organisatievorm

Het nieuw beleidskader **laat de verplichte vzw-vorm los** en laat ook andere rechtspersonen toe voor subsidiëring. Bindende voorwaarden zijn dat de winst van deze rechtspersonen uitsluitend naar niet-commerciële doelen gaat, binnen de sociaal-culturele sector blijft en aangewend wordt om nieuwe initiatieven op te zetten. Louter commerciële initiatieven, waarbij de winst wordt uitgekeerd aan de leden van de vereniging komen dus niet in aanmerking voor subsidiëring. Om die afbakening scherp te stellen, wordt de term **'rechtspersoon met niet commercieel karakter'** gebruikt, naar analogie met het Kunstendecreet.

Door geen strikte juridische vormen op te leggen, moet het nieuwe decreet compatibel zijn met toekomstige wijzigingen in de wetgeving en mogelijke nieuwe ontwikkelingen toelaten.

3.1.3. Functiegericht werken

3.1.3.1. Functiemix naar keuze

Het nieuwe decreet wil zo min mogelijk ingrijpen op de vorm en ontwikkeling van de organisaties en neemt de 'vrijheid van verenigen' als uitgangspunt. Met het maatschappelijk perspectief, de decretale doelstellingen én de erkenning van de intrinsieke waarde van het sociaal-cultureel volwassenenwerk als basis van dit nieuwe beleidskader laat het nieuwe decreet het aan de organisatie zelf over welke functies zij zich wil toe-eigenen. De organisatie kan daar, over beleidsperiodes heen, ook evoluerende keuzes in maken.

Het moet wel steeds gaan om een **mix van functies**, in die zin dat ze een werking ontplooiën die een vertaling is van een eigen weloverwogen **integratie van twee of meer sociaal-culturele functies**.

Dit in tegenstelling tot het decreet van 2003, waar de keuze voor erkenning als een van de drie werksoorten impliceerde dat een organisatie de functies moest invullen die door het decreet aan deze werksoort werden toegeschreven. In het nieuwe decreet wordt nieuwe (hybride) praktijken ontwikkelen gemakkelijker, omdat ze niet langer gevat worden in voorgeschreven kaders.

Een uitzondering hierop vormen de in het decreet van 2003 erkende volkshogescholen. In dit decreet wordt de oude benaming verlaten en kiezen we voor het begrip 'sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een werking binnen een specifieke regio'. Het gaat om regionaal afgebakende initiatieven die een werking uitbouwen voor de hele regio vanuit de vier sociaal-culturele functies.

3.1.3.2. Een geactualiseerd functiekader

Het nieuwe decreet erkent het belang van de ontmoetings- en ontspanningsfunctie als gemeenschappelijke basis voor sociaal-culturele praktijken, maar beschouwt ze niet als een mogelijk onderscheidend element. De vier functies uit het decreet van 2003 blijven de pijlers voor de sociaal-culturele praktijken van vandaag. Om de functies die sociaal-culturele praktijken in de hedendaagse samenleving werkelijk opnemen nog beter te vatten, worden de vier functies geactualiseerd: de cultuurfunctie, de leerfunctie, de gemeenschapsvormende functie en de maatschappelijke bewegingsfunctie.

- De **cultuurfunctie** is gericht op creëren, deelnemen, genieten, bewaren en doorgeven van cultuur en kunst.
- De **leerfunctie** is doelgericht opzetten van leeromgevingen die het leren van individuen, groepen en/of gemeenschappen mogelijk maken en bevorderen.
- De **gemeenschapsvormende** functie is doelgericht ondersteunen en faciliteren van processen en praktijken die leiden tot het vormen van groepen en gemeenschappen of het versterken van de interactie tussen groepen en gemeenschappen.
- De **maatschappelijke bewegingsfunctie** creëert in relatie tot samenlevingsvraagstukken doelgericht ruimte voor engagement en politisering met het oog op veranderingen in het denken en handelen en in de inrichting van de maatschappij.

Voor meer toelichting bij de vier functies wordt verwezen naar de memorie van toelichting.

3.1.4. De sociaal-culturele methodiek geactualiseerd en ontleed

De sociaal-culturele methodiek wordt niet langer gehanteerd als een onderscheidend element t.o.v. andere sectoren of als een vast handelingskader. Een aantal kernelementen uit de definitie wordt wel in een geactualiseerde vorm opgenomen in het beoordelingskader of vooropgesteld als één van de doelstellingen van het decreet. Deze meer open benadering, waarbij sociaal-culturele volwassenenorganisaties zich verhouden tot de doelstellingen en de beoordelingselementen, moet meer kansen bieden om te innoveren, duurzame samenwerkingsverbanden aan te gaan, breder en meer divers te sporen.

3.1.5. Een vlottere in- en uitstroom van organisaties

Het nieuwe beleidskader maakt een bredere instroom mogelijk.

Het maximumaantal 'nieuwe' organisaties wordt niet langer decretaal bepaald zodat optimaal ingespeeld kan worden op maatschappelijke ontwikkelingen. In het vierde jaar van de beleidsperiode kan een organisatie, reeds gesubsidieerd of niet, een subsidieaanvraag indienen. Kwaliteit, inhoud en maatschappelijke relevantie, met een landelijke dimensie en uitstraling, krijgen voorrang op kwantitatieve voorwaarden. In theorie kan dus om de vijf jaar een onbeperkt aantal nieuwe organisaties in het decreet instromen.

Ook de uitstroom van organisaties wordt vereenvoudigd. Een beoordelingscommissie zal vijfjaarlijks een subsidieadvies geven aan de minister, waarbij het advies (naast een verhoging, behoud of verlaging van de subsidie) kan zijn om de organisatie niet langer te subsidiëren. In dat subsidieadvies wordt ook rekening gehouden met het oordeel van de visitatiecommissies. Het huidige decreet maakt stopzetting van de erkenning en subsidiëring pas mogelijk na twee opeenvolgende negatieve eindexaminaties.

3.1.6. Financiële ruimte

3.1.6.1. Vertrekbasis

De vertrekbasis voor de financiering van dit decreet is in eerste instantie het huidige budget van het decreet Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk, inclusief de middelen die naar aanleiding van de interne staatshervorming vanaf 2014 aan de subsidie-enveloppes per organisatie werden toegevoegd.

In het kader van de inpassing van een aantal maatregelen worden bijhorende middelen overgeheveld.

- De middelen in het kader van de regularisatie van de gesco-projecten;
- De middelen van het decreet houdende de aanvullende financiering voor tewerkstelling in de culturele sector van 7 mei 2004¹;
- middelen voor de subsidiëring van praktijkgerichte, laagdrempelige educatie voor kansengroepen uit het Participatiedecreet.

3.1.7. Een kwalitatief beoordelingssysteem

De eigen ambities van sociaal-culturele volwassenenorganisaties vormen de vertrekbasis voor subsidiëring: de organisaties kiezen zelf in grote mate de kaders waarbinnen ze hun missie willen waarmaken. Het beleidskader stelt het belang van duurzame en dynamische werkingen voorop en gaat uit van een duurzame erkenning waarbij organisaties flexibel kunnen evolueren.

De organisaties met een landelijke werking, zowel diegene die in het decreet van 2003 erkend zijn, als organisaties die voor de eerste keer een beroep willen doen op middelen binnen het Decreet Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk, kunnen een subsidieaanvraag indienen. Er wordt een minimale subsidie van 150.000 euro voorzien omdat dit wordt beschouwd als het bedrag nodig voor een duurzame, structurele werking met 2 VTE en daaraan verbonden werkingsmiddelen.

In de beleidscyclus wordt een **evaluatie- en een beoordelingsmoment** voorzien dat doorslaggevend is voor de bepaling van de subsidie-enveloppe van de sociaal-culturele organisatie voor de volgende beleidsperiode, nl.

- 1) de evaluatie op basis van de visitatie (met mogelijkheid tot remediëring), waarbij de werking van de sociaal-culturele organisatie van de voorbije jaren wordt geëvalueerd;
- 2) de beoordeling van de subsidieaanvraag, waarbij de geplande werking van de sociaal-culturele organisatie voor de komende jaren wordt beoordeeld.

Op basis van hiervan geeft de beoordelingscommissie in het jaar voorafgaand aan de nieuwe beleidsperiode een voorstel over de subsidie-enveloppe per organisatie voor de volgende beleidsperiode aan de minister. Een stijging of daling van de subsidie is begrensd tot maximaal 25% ten opzichte van het toegekende subsidiebedrag van het laatste jaar van de voorbije beleidsperiode met een ondergrens van 150.000 euro.

Het decreet werkt met een vaste set van verplichte en facultatieve beoordelingselementen die van belang zijn voor de sociaal-culturele volwassenenorganisaties om (blijvend) voor subsidie in aanmerking te komen.

Deze zullen in het uitvoeringsbesluit worden geconcretiseerd, enerzijds in criteria die van toepassing zijn bij de beoordeling van de subsidieaanvraag door beoordelingscommissies en anderzijds in criteria die van toepassing zijn bij de evaluatie van de werking door visitatiecommissies. Er is dus een nuanceverschil tussen de criteria eigen aan het beoordelingskader, die qua terminologie en formulering meer gericht zijn op de strategie die een organisatie voor de volgende beleidsperiode voor ogen heeft, en de criteria eigen aan het evaluatiekader die meer gericht zijn op de evaluatie van de voorbije werking. Het eindoordeel van de visitatiecommissie vormt één aspect van het voorstel

¹ Onder voorbehoud van onderhandeling met de sociale partners

over de subsidie-enveloppe per organisatie dat de beoordelingscommissie zal formuleren aan de Vlaamse Regering. De combinatie met het eindoordeel over de subsidieaanvraag voor de volgende beleidsperiode, zal uiteindelijk bepalen of de beoordelingscommissie een behoud, daling, stijging of eventueel stopzetting van de subsidie voorstelt.

Voor de organisaties met **een werking binnen een specifieke regio**, bedraagt het subsidiebedrag maximaal een equivalent van zoveel maal 1,7 euro als er inwoners zijn in de betrokken regio met een jaarlijks minimum van 600.000 euro.

In de beleidscyclus wordt **één beoordelingsmoment** voorzien waarbij de voorbije en de toekomstige werking van deze organisaties wordt beoordeeld aan de hand van een vaste set aan verplichte en facultatieve beoordelingscriteria.

3.2. Beleids- en beoordelingscyclus

3.2.1. Erkenning en subsidiëring

Waar in het decreet van 2003 een onderscheid is tussen erkennings- en subsidiëeringscriteria, vallen de criteria voor erkenning en subsidiëring in het nieuwe decreet samen. Zolang organisaties worden gesubsidieerd en aan de subsidiëeringsvoorwaarden voldoen, zijn ze automatisch erkend.

Nieuwe organisaties moeten dus niet langer een erkenningsprocedure doorlopen voorafgaand aan de subsidiëeringsprocedure. Deze vorm van erkenning en subsidiëring komt tegemoet aan de eerste aanbeveling uit het onderzoek van de Verenigde Verenigingen 'Vertrouwen boven verantwoording'²: *'Maak de omschakeling van tijdelijke naar duurzame erkenningen voor verenigingen (met de mogelijkheid om bij manifeste gebreken de erkenning op te schorten/op te zeggen).*

De erkenning in het nieuwe beleidskader betekent dat de Vlaamse overheid de sociaal-culturele organisatie erkent als actor die een bijdrage levert aan de emancipatie van mensen en groepen én aan de versterking van een democratische, duurzame, inclusieve en solidaire samenleving door:

- sociaal-culturele participatie van volwassenen te bevorderen;
- gedeelde samenlevingsvraagstukken tot publieke zaak te maken en mogelijke maatschappelijk vernieuwende praktijken die hierop een werkend antwoord kunnen bieden te ontwikkelen en te verspreiden.

Die erkenning is duurzaam en niet gebonden aan beleidsperiodes. Een organisatie verliest de subsidiëring en dus ook de erkenning als op basis van de evaluatieprocedure wordt beslist dat de organisatie onvoldoende bijdraagt aan het doel van het Decreet betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

3.2.2. Beleidscyclus

De beleidscyclus voor sociaal-culturele volwassenenorganisaties beslaat **vijf jaar** en start in het midden van de volgende legislatuur (2019-2024). Zo is de Vlaamse Regering voldoende vertrouwd met het sociaal-culturele werkveld wanneer zij in het jaar voorafgaand aan de nieuwe beleidsperiode een beslissing neemt over de subsidie-enveloppe van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties.

De eerste beleidsperiode van het nieuwe decreet start op 1 januari 2021 en eindigt op 31 december 2025.

Het beleidskader ziet de opeenvolgende beleidsperiodes als een cyclisch, filmisch gegeven waarbij **plannen, opvolgen, bijsturen en evalueren als een continuüm** wordt benaderd.

Voor een overzicht van de beleidsperiodes en meer toelichting bij de vijfjarige beleidscyclus wordt verwezen naar de memorie van toelichting.

² Verenigde Verenigingen, Vertrouwen boven verantwoording, Brussel, 45 p.

3.2.3. Subsidieaanvraag en verantwoordingsdocumenten

Subsidieaanvraag

Sociaal-culturele volwassenenorganisaties zijn missie-, visie- en context gedreven civiele actoren. In hun subsidieaanvraag geven ze, vertrekkend vanuit hun ambities, aan wat hun bijdrage is aan de realisatie van de decretale doelstellingen, hoe ze dit zakelijk onderbouwen en hoe ze zich verhouden tot de kernelementen van het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

De subsidieaanvraag omvat een beleidsplan met

1. Een **inhoudelijk luik** voor de volgende beleidsperiode
2. Een **zakelijk luik** voor de volgende beleidsperiode
3. De omvang van de huidige werking en de resultaten ervan, uitgedrukt in kerngegevens en cijfers voor de voorbije jaren
4. Een zelfevaluatie
5. Het gevraagde subsidiebedrag op jaarbasis
6. Desgevallend een plan van aanpak
7. Een managementsamenvatting

Voor meer toelichting wordt verwezen naar de memorie van toelichting.

Bij het begin van de nieuwe beleidsperiode kan de sociaal-culturele organisatie op basis van de (mogelijk lager dan gevraagde) toegekende subsidie-enveloppe een **bijgestuurd beleidsplan** indienen.

De strategische doelstellingen worden voor de komende vijf jaar vertaald in operationele doelstellingen. De vijfjarige begroting wordt bijgestuurd op basis van inhoudelijke wijzigingen van de werking. Belangrijk is dat de plannen zowel wat betreft het inhoudelijke als het zakelijke luik van de werking voldoende realistisch en haalbaar zijn.

Organisaties die momenteel erkend zijn binnen het decreet betreffende het Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk van 2003 en die nauwe banden hebben met elkaar kunnen binnen het nieuwe beleidskader de keuze maken om te fuseren en als één organisatie een subsidieaanvraag in te dienen.

Rapportering en verantwoording

In het voortgangsrapport, dat in het derde jaar van de beleidsperiode eenmalig wordt ingediend, geeft de organisatie aan:

1. hoe zij de voorbije twee jaar de doelstellingen vorm heeft gegeven en hoe ze in het lopende jaar en de daarop volgende jaren de uitvoering van **het inhoudelijk luik van het beleidsplan** ziet.
2. hoe zij in de voorbije twee jaar **het zakelijk luik van het beleidsplan** heeft uitgevoerd, op welke manier dit heeft bijgedragen tot de realisatie van het inhoudelijk luik en hoe de uitvoering ervan in het lopende en de daarop volgende jaren zal gebeuren.

Deze manier van rapporteren en verantwoorden speelt in op voorstellen die ter verbetering werden geformuleerd in de focusgroepen met de sector waar werd gesuggereerd om in het kader van planlastvermindering, inhoudelijk minder frequent te rapporteren dan in het decreet van 2003 waar jaarlijks een voortgangsrapportage wordt gemaakt.

Zowel het beleidsplan als het voortgangsrapport zullen worden besproken tijdens de visitatiegesprekken.

3.2.4. Organisatie van de commissies

Voor meer toelichting bij de rol en de werking van de visitatiecommissie, de beoordelingscommissie en de adviescommissie Sociaal-Cultureel volwassenenwerk, wordt verwezen naar de memorie van toelichting.

3.3. Integratie van praktijkgerichte, laagdrempelige educatie voor kansengroepen

Een van de uitgangspunten en doelstellingen van het nieuwe decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk is een versterkte integratie van de participatiegedachte. Daarom werd gedurende het beleidstraject het Participatiedecreet (dat flankerende en stimulerende maatregelen bevat voor cultuur, jeugd en sport) mee tegen het licht gehouden en bekeken welke maatregelen in het nieuwe decreet Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk geïntegreerd kunnen worden.

M.b.t. het nieuw beleidskader voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk gaat het expliciet over de praktijkgerichte laagdrempelige educatie voor kansengroepen. Deze maatregel ondersteunt vormingsinitiatieven die de elementaire competenties voor maatschappelijke participatie verhogen.

Voor de ondersteuning voor dergelijke vormingsinitiatieven komen volgende verenigingen in aanmerking (Participatiedecreet art. 23, §1):

- (1) minstens twee sociaal-culturele verenigingen voor laagdrempelige, op praktische vaardigheden gerichte vormingsinitiatieven;
- (2) minstens één sportvereniging voor laagdrempelige, op praktische vaardigheden gerichte vormingsinitiatieven in sport gerelateerde bewegingsvormen;
- (3) minstens één vereniging voor blinden en slechtzienden voor vormingsinitiatieven, gericht op het aanleren en trainen van praktische vaardigheden en het gebruiken van aangepaste technische hulpmiddelen.

De gesubsidieerde initiatieven van de organisaties onder punt (1) en (3) realiseren duidelijk sociaal-culturele praktijken (1) of een aanbod dat ook door gesubsidieerde sociaal-culturele vormingsinstellingen voor personen met een handicap (3) zou kunnen worden georganiseerd. De ondersteuning van dergelijke initiatieven kan bijgevolg een plaats vinden in een nieuw Decreet Sociaal-cultureel Volwassenenwerk. Bovendien zijn er in de praktijk sterke verbanden tussen de op basis van de beschreven regelgeving gesubsidieerde verenigingen en een aantal organisaties die erkend en gesubsidieerd zijn binnen het huidige Decreet Sociaal-cultureel Volwassenenwerk. Ook de onder punt (2) gesubsidieerde organisatie is een duidelijk sectorale (sport)organisatie die een plaats kan krijgen binnen het ondertussen uitgebouwd G-sportbeleid.

De initiatieven praktijkgerichte laagdrempelige educatie voor kansengroepen worden dus opgenomen in het nieuwe decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk en de ondersteuning van de sportvereniging binnen deze maatregel krijgt een plaats in het sportbeleid.

3.4. Een artikelsgewijze toelichting

Voor een artikelsgewijze toelichting van de nieuwe regelgeving wordt verwezen naar de memorie van toelichting.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

2.1 De financiële weerslag van het voorstel

2.1.1 Huidig financieel kader

2.1.1.1 De financiering van het sociaal-cultureel volwassenenwerk

De financiering van **het sociaal-cultureel volwassenenwerk** in Vlaanderen gebeurt vandaag door middel van verschillende afzonderlijke budgetten, met name het budget voor de uitvoering van het Decreet betreffende het Sociaal-cultureel Volwassenenwerk van 4 april 2003 (inclusief de middelen

van de interne staatshervorming), de middelen van het decreet houdende aanvullende subsidies voor tewerkstelling in de culturele sector van 7 mei 2004 (DAC middelen) en de middelen in het kader van de regularisatie van de gesco-middelen De VIA middelen worden buiten beschouwing gelaten

Dit leidt tot volgende budgettaire context:

- *Middelen voor de uitvoering van het Decreet van 4 april 2003 betreffende het Sociaal-cultureel Volwassenenwerk (inclusief middelen van de interne staatshervorming)*

Deze middelen dienen enerzijds voor uitbetaling van de subsidie-enveloppes van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties (voor personeel en werking) en anderzijds voor uitbetaling van de middelen van de interne staatshervorming.

Door de goedkeuring op 8 april 2011 van het Witboek Interne Staatshervorming kan vanaf 2014 enkel de Vlaamse overheid – en dus niet langer de provincies - een werkingssubsidie geven aan de organisaties die structureel gesubsidieerd worden binnen het Decreet betreffende het Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk.

Overeenkomstig artikel 44 § 4 van het Decreet betreffende het Sociaal-cultureel Volwassenenwerk van 4 april 2003 werd de subsidie-enveloppe van sociaal-culturele volwassenenorganisaties die in 2011 middelen kregen vanuit een provincie sinds 1 januari 2014 verhoogd met 90% van de bedragen die door de provincie(s) in 2011 werden uitgekeerd als structurele ondersteuning van die organisatie.

Artikel 44 § 5 van hetzelfde decreet bepaalt dat de Vlaamse Regering vanaf 2017 kan bepalen hoe de bedragen waarmee de subsidie-enveloppen van de organisaties werden verhoogd, zullen worden herverdeeld over de erkende organisaties voor sociaal-cultureel volwassenenwerk. Een herverdeling krijgt toepassing in het tweede kalenderjaar na de beslissing van de Vlaamse Regering en op zijn vroegst vanaf het kalenderjaar dat start op 1 januari 2019.

Vandaag zijn de middelen als volgt verdeeld:

a) sociaal culturele verenigingen

- subsidie 2016 (incl. uitvoeringscoëfficiënt) -> 37.883 Keuro
- interne staatshervorming -> 2.771 Keuro
- FOV (niet gevat door dit decreet) -> 240 keuro
- Socius (niet gevat door dit decreet) -> 1.338 keuro

Subtotaal = 42.232 keuro

b) Volkshogescholen

- subsidie (inclusief uitvoeringscoëfficiënt) -> 8.931 Keuro
- interne staatshervorming -> 90 keuro

Subtotaal = 9.021 keuro

Algemeen totaal = 51.253 keuro.

In de BC 2016 was er een bedrag voorzien van 51.466 keuro wat nog moet verhoogd worden met middelen uit een BVR tot verdeling van een provisioneel krediet (van 458 keuro) waardoor voor 2016 er een beschikbaar krediet van 51.924 Keuro

In 2016 is voor de uitvoering van het Decreet betreffende het Sociaal-cultureel Volwassenenwerk 51.924.000 euro beschikbaar. In dit bedrag moet de subsidie-enveloppe voor het steunpunt Socius vzw (€ 1.350.000) en de subsidie-enveloppe voor de belangenbehartiger de Federatie voor sociaal-cultureel volwassenenwerk vzw (FOV vzw) (€ 242.000) in mindering worden gebracht. (opm: in de bedragen van FOV en Socius is een klein aandeel van de provisie verrekend)

o *DAC-normalisering*

Op 29 maart 2000 werd het Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA) voor de Social Profitsector gesloten, met als doel optimaliseren van het statuut van werknemers in de Vlaamse sociaal-culturele sector. Hiertoe werden collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten met betrekking tot de subsidiëring van de loonharmonisatie (eindejaarspremie, loonvoorwaarden en anomalieën), extra verlof, vorming en managementondersteuning. Het VIA-akkoord voorzag ook in de regularisatie van enkele tewerkstellingsprogramma's.

Eén van deze programma's, het Derde Arbeidscircuit of DAC, ontstond begin jaren tachtig om de toenmalige hoge werkloosheid te bestrijden, en om tegelijkertijd het tekort aan arbeidskrachten in de social-profitsector in te vullen. Laaggeschoolde werklozen werden ingeschakeld in de social-profitsector door hen een gesubsidieerd DAC-contract aan te bieden. Twintig jaar later waren deze zogenaamde DAC'ers een volwaardig deel van deze sector. Hoewel ze intussen dezelfde taken uitvoerden als hun collega's, ressorteerden zij nog steeds onder dit speciaal statuut. Zij kregen bijgevolg niet dezelfde loon- en arbeidsvoorwaarden. Tot zij door het VIA-akkoord van 29 maart 2000 werden geregulariseerd:

- Op 1 januari 2002 zijn de landelijke initiatieven en/of hun regionale en lokale afdelingen die door de Vlaamse overheid erkend zijn, geregulariseerd.
- In een tweede fase, met ingang van 1 juli 2002, werden alle DAC-projecten in het jeugdwerkbeleid van provinciale of lokale overheden (jeugdhuizen en jeugdcentra) en Werking Kansarme Jeugd die op het ogenblik van de decentralisatie in 1994 nog een band hadden met de administratie, geregulariseerd.
- Op 1 januari 2003 ten slotte waren de DAC-projecten bij sportverenigingen, resterende lokale jeugdorganisaties en lokale sociaal-culturele volwassenenorganisaties aan de beurt.

Op 7 mei 2004 werd deze regeling vastgelegd in een Decreet houdende aanvullende subsidies voor tewerkstelling in de cultuursector. Dat decreet bepaalt eveneens dat de arbeidsplaatsen van geregulariseerde DAC-werknemers die na de regularisatie uit dienst zijn gegaan, kunnen worden herverdeeld binnen de sector waarin ze tewerkgesteld waren.

In het recente verleden werd nog een aantal maatregelen van inpassing in het reguliere beleid genomen. De oorspronkelijke lijst van geregulariseerde DAC-projecten kan voor de sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk opgesplitst worden in initiatieven met een landelijk karakter enerzijds en al de overige anderzijds. Deze opsplitsing is van belang voor het verloop van de verankering van deze projecten – en de eraan verbonden financiële middelen – in een structurele regelgeving.

De projecten die geen landelijk karakter hebben, worden gesubsidieerd volgens artikel 38 van het decreet van 8 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport.

Voor de projecten met landelijk karakter werd in overleg met de sector en de sociale partners een herverdeling uitgewerkt – die intussen gekend is als de 'DAC-normalisering voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk' en die goedgekeurd werd in een besluit van de Vlaamse Regering van 29 april 2011.

Vanaf 1 januari 2012 voorziet de overheid, na de regularisering, in een normalisering waarbij de middelen objectief herverdeeld worden over organisaties a rato van het aantal personeelsleden dat ze in dienst hebben. Als basis voor deze berekening werd het gemiddeld aantal personeelsleden van het tweede en derde kwartaal van 2010 gebruikt. Zo werd het trekkingsrecht van elke organisatie bepaald: 29 organisaties moeten inleveren, 95 organisaties krijgen minstens het budget van 0,5 VTE.

Via het besluit van de Vlaamse Regering van 29 april 2011 (dat uitvoering geeft aan artikel 12, derde lid, van het Decreet van 7 mei 2004 houdende aanvullende subsidies voor tewerkstelling in de culturele sector) werden vanaf 1 januari 2012 de normalisering en verdeling van de middelen die ter beschikking zijn en zullen zijn in het kader van het voormelde decreet van 7 mei 2004 (het DAC-decreet) een feit.

Dit proces gebeurt geleidelijk (opdat organisaties niet te veel werknemers op te korte tijd zouden verliezen en omdat organisaties het recht op subsidie behouden zo lang de functiehouders in dienst is) op het ritme van de beleidsperiodes en op basis van objectieve parameters. Zo leveren organisaties per herverdelingsronde (die bij de start van elke beleidsperiode plaatsvindt) maximaal 1/3 in. Vrijgekomen middelen worden herverdeeld over organisaties, waarbij de organisaties met het hoogste trekkingsrecht bovenaan de lijst staan om, indien er middelen zijn, eerst te worden bediend.

Ook andere afdelingen dan de Afdeling Sociaal-cultureel volwassenenwerk maken aanspraak op DAC-middelen. De DAC-middelen zijn te vinden onder begrotingsartikel HB0/1HC-I-2-AK/WT. Voor het jaar 2016 is op dit artikel 26.830 miljoen euro voorzien waarvan 14,765 miljoen euro voor de afdeling Sociaal-cultureel volwassenenwerk is voorzien (op basisallocatie 1HC059). Binnen het Sociaal-cultureel volwassenenwerk is er momenteel een opsplitsing in de verdeling van de DAC-middelen:

1. voor lokale projecten (€ 3.656.167)
2. voor landelijke projecten: (€ 11 108 833)

Binnen de landelijke organisaties zijn de middelen als volgt verdeeld:

- DAC-middelen voor de DAC-normalisering binnen sociaal-culturele organisaties gesubsidieerd en erkend binnen het decreet.

Deze laatste hebben als kostprijs

- normalisering = 3.300 Keuro
- projecten = 5.773 Keuro

Dus een totaal bedrag van 9.074 keuro keuro

- Bij de Volkshogescholen gaat het om:

* normalisering = 357 keuro

- Er rest nog 1.078 keuro keuro voor projecten van landelijke niet door het decreet sociaal

cultureel werk erkende organisaties.

In concreto gaat momenteel om de volgende organisaties: Arboretum, De Milieuboot, DHDK, Dialoog,, Federatie va Autonome Centra voor Welzijnzorg, Federatie van Vlaamse Kringen,, Kattevennen, Landelijke Vereniging Outward Bound School België,, Leesweb, Vlaams Huis voor Amateurkunsten, en Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud.

Tenslotte is er nog een restbedrag (buiten de begrotingsruiter) van 597 Keuro waarover in toepassing van het BVR van 29.04.2011 nog een beslissing moet genomen worden (met het oog op 2017).

Ter info kan ik nog melden (niet meegerekend) dat er op de begrotingsruiter nog een bedrag beschikbaar is van 317 Keuro

Het is de bedoeling om de middelen die vrijkomen wanneer lokale projecten (bedrag:3.656 Keuro) worden stopgezet, aan te wenden voor projectsubsidies binnen het nieuwe decreet. De middelen die vrijkomen voor landelijke projecten bij organisaties die al dan niet gesubsidieerd en erkend zijn binnen dit nieuwe decreet, worden vanaf de inwerkingtreding van het nieuwe decreet gebundeld, en integraal aangewend voor het nieuwe decreet betreffende subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

o *Gescomiddelen*

In het Regeerakkoord werd vooropgesteld om de gescoprojecten te regulariseren of uit te doven. Op 18 december 2015 besliste de Vlaamse Regering voor welke gescoprojecten er middelen worden overgeheveld naar het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Het gaat om 95% van de subsidie die in 2014 door het Departement Werk en Sociale Economie aan de betrokken werkgevers werd toegekend, vermeerderd met 95% van de RSZ- vermindering voor gesco's voor datzelfde jaar.

Voor 2016 heeft minister Sven Gatz beslist dit bedrag aan de respectievelijke organisaties forfaitair toe te kennen, zonder dat de middelen specifiek voor de financiering van loonkosten moeten worden ingezet. Hoe de middelen vanaf 2017 zullen worden besteed wordt per sector bepaald. Voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk worden deze middelen meegenomen in de ontwikkelingen i.k.v. dit decreet.

. Het grootste gedeelte zit op de socio culturele organisaties (nl 4.754 Keuro) en wordt nog verhoogd met 199 Keuro voor de volkshogescholen (= 4.953 keuro) .

Dus in totaal gaat +/- 4.995 keuro naar Gesco's

2.1.1.2 De financiering van verenigingen voor praktijkgerichte, laagdrempelige educatie

Op de begroting van de Vlaamse overheid begrotingsartikel HBO-1HDI2AE-WT, basisallocatie HD115 'Werking en toelagen participatiebeleid' zijn middelen voorzien voor de uitvoering van het Decreet houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport. In 2016 werd op de begroting van de Vlaamse overheid een totaal bedrag van 3.204.000 euro voorzien voor dit zogenaamde Participatiedecreet, waarvan 935.331,96 euro voor praktijkgerichte laagdrempelige educatie voor kansengroepen. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de subsidie-enveloppes van de verenigingen voor praktijkgerichte laagdrempelige educatie voor kansengroepen:

Organisatie	Subsidie-enveloppe 2016	TOTAAL
Landelijk Praktijkatelier	250.644,12 euro	806.122,40
De Praktische School	250.644,12 euro	
Brailleliga	249.638,71 euro	
Vebes	55.195,45 euro	
To Walk Again (TWA)	129.209,56 euro	129.209,56
TOTAAL	935.331,96 euro	935.331,96

Verder wordt in deze nota enkel rekening gehouden met 806.122 euro (To Walk Again gaat naar het beleidsveld sport)

2.2 Financiële weerslag ontwerp van decreet op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap

2.2.1 Vertrekbasis

De vertrekbasis voor de financiering van het nieuwe decreet is in eerste instantie het huidige budget voor de uitvoering van het Decreet Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk, inclusief de middelen die naar aanleiding van de interne staatshervorming vanaf 2014 aan de subsidie-enveloppes werden toegevoegd.

De verschillende bijkomende budgetten die momenteel beschikbaar zijn voor de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk, met name gesco en DAC, zullen waar mogelijk worden samengevoegd.

De uitvoering van het voorliggend ontwerp van decreet voor de subsidiëring van het Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk is **in eerste instantie budgetneutraal** en heeft dus geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Aanvullend zal een deel van het budget voor de uitvoering van het Participatiedecreet, als gevolg van het inpassen van de maatregel 'subsidiëring van praktijkgerichte, laagdrempelige educatie voor kansengroepen' (Afdeling IV, artikel 23 en 24) in het nieuwe decreet, overgeheveld en toegevoegd worden aan het budget sociaal-cultureel volwassenenwerk.

Vier verenigingen, met name Landelijk Praktijkatelier, De Praktische School, Brailleliga en Vebes, kunnen in het kader van het nieuw Decreet houdende de subsidiëring van het Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk een subsidieaanvraag indienen. Dit is niet zo voor 'To Walk Again' dat in hoofdzaak vormingsinitiatieven in sport gerelateerde bewegingsactiviteiten ontwikkelt en dus niet in aanmerking komt voor een subsidie als sociaal-culturele organisatie. In totaal kan dus een som van 804.050,79 euro uit het Participatiedecreet worden overgeheveld naar het begrotingsartikel voor de uitvoering van het nieuw Decreet houdende de subsidiëring van het Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk.

Op basis van bovenstaande cijfers kan worden uitgegaan van een totaal beschikbaar structureel budget van **€ 68 794 384,40** voor de uitvoering van het nieuw Decreet betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

Subsidie-enveloppes 2016 sociaal-culturele volwassenenorganisaties (inclusief middelen interne staatshervorming)	51.924.000,00 *
Subsidie-enveloppes 2016 praktijkgerichte laagdrempelige educatie voor kansengroepen	806.122,40
Gescomiddelen 2016	4.955.430,00

Aanvullende subsidies tewerkstelling in de culturele sector (DAC)	11 108 833,00
TOTAAL	68 794 385,40

*In dit bedrag is de subsidie-enveloppe voor het steunpunt Socius vzw (€ 1.350.000) en de subsidie-enveloppe voor de belangenbehartiger de Federatie voor sociaal-cultureel volwassenwerk vzw (FOV vzw) (€ 242.000) inbegrepen..

2.2.2 Mogelijke financiële weerslag

Volgende bepalingen uit het voorontwerp van Decreet houdende de subsidiëring en erkenning van het Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk kunnen in de toekomst **een financiële weerslag** hebben op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap:

- Een van de belangrijke uitgangspunten van het nieuw Decreet houdende de subsidiëring van het Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk is een dynamisch financieel kader. Dit kader omvat:
 - een ‘filmisch’ denken waarbij wordt uitgegaan van meer continu bijstellen van de ondersteuning aan organisaties, door middel van een reeks foto’s. Hiermee wordt een middenstroom beoogd die de realiteit beter volgt en betonning van subsidies tegengaat. Er wordt met andere woorden op geregelde tijdstippen geëvalueerd en beoordeeld en beslist over het behoud, een verhoging, een verlaging of een eventuele stopzetting van de subsidie-enveloppe;
 - de mogelijkheid voor een bredere instroom van nieuwe organisaties. Sociaal-culturele volwassenenorganisaties die nog niet erkend of gesubsidieerd worden volgens het decreet van 2003 kunnen, evenals degene die dit wel al zijn, in het vierde jaar van elke beleidsperiode een subsidieaanvraag indienen.
Er is geen decretale bepaling die de instroom van een maximum aantal nieuwe organisaties per beleidsperiode bepaalt. Op die manier wil men optimaal inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen. Kwaliteit, inhoud en maatschappelijke relevantie, die een landelijke dimensie en uitstraling heeft, krijgen voorrang op kwantitatieve en juridische beperkingen.
 - een evaluatie- en een beoordelingsmoment dat doorslaggevend is voor de bepaling van de subsidie-enveloppe van de sociaal-culturele organisatie voor de volgende beleidsperiode en tot een mogelijke uitstroom kan leiden bij een negatieve evaluatie. Bovendien kan de subsidie-enveloppe van organisaties die een negatieve evaluatie met aanbevelingen kregen de volgende beleidsperiode niet stijgen.
- Er wordt een minimumsubsidie-enveloppe bepaald voor zowel organisaties die een werking ontplooiën met een relevantie en uitstraling voor het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad als voor de organisaties met een werking binnen een specifieke regio:
 - Het nieuwe decreet voorziet een minimumsubsidie-enveloppe van 150.000 euro voor organisaties met een relevantie en uitstraling voor Vlaanderen. Dit bedrag is nodig om een duurzame, structurele werking te kunnen uitbouwen en is gebaseerd op een werking met 2 VTE en daaraan verbonden werkingsmiddelen. Het minimumbedrag uit het huidige decreet bedraagt 111.500 euro. Het optrekken van het bedrag is inclusief de middelen DAC, Gesco en interne staatsvorming die zullen deel uitmaken van de totale enveloppe van elke gesubsidieerde organisatie.
 - Het nieuwe decreet voorziet reguliere subsidies voor sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een werking voor het Nederlandse taalgebied en het tweetalig gebied Brussel-hoofdstad of voor sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een werking voor het Nederlandse taalgebied, met een relevantie en uitstraling voor Vlaanderen.
 - Het decreet voorziet eveneens in reguliere subsidies voor sociaal-culturele volwassenenorganisaties die een sociaal-culturele werking uitbouwen die afgestemd is op en complementair is aan het specifieke regionale werkingsgebied. Dit betreft de volkshogescholen uit het Decreet van 2003. In het nieuwe beleidskader bedraagt de

jaarlijkse subsidie-enveloppe van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een werking in een specifieke regio maximaal een equivalent van zoveel maal 1,7 euro als er inwoners zijn in de betrokken regio, met een jaarlijks minimum van 600.000 euro per sociaal-culturele organisatie. Voor de regionale sociaal-culturele organisatie bevoegd voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt voor de berekening van dit maximum 30 procent van de inwoners van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad in aanmerking genomen.

- In het decreet van 2003 werd de subsidie-enveloppe van de regionale volkshogescholen bepaald a rato van maximaal een equivalent van zoveel maal 1,2 euro als er inwoners zijn in de betrokken regio. Ook hier is het opgetrokken bedrag bepaald inclusief de middelen DAC, Gesco en interne staatshervorming die samen zullen deel uitmaken van de totale enveloppe van elke gesubsidieerde organisatie.

Artikelen 49, 50, 55 tot en met 57 hebben betrekking op het budget voor de uitvoering van het Decreet houdende de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk:

- *Art. 49. De kredieten die het Vlaams Parlement jaarlijks goedkeurt, bepalen het maximale bedrag dat in het betreffende werkjaar kan worden aangewend voor de uitvoering van dit decreet.*
- *Art. 50 De subsidies worden jaarlijks gekoppeld aan het prijsindexcijfer dat berekend en benoemd wordt voor de toepassing.*
- *Art. 55. Sociaal-culturele volwassenenorganisaties die erkend en gesubsidieerd zijn op grond van het decreet van 4 april 2003 of op grond van de artikelen 23 en 24 van het Participatiedecreet, of op grond van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen oor volksontwikkelingswerk hebben gedurende de beleidsperiode 2016-2020 de mogelijkheid om onderling te fuseren met behoud van de toegekende subsidie-enveloppes voor de jaren 2016-2020.*
Onder het begrip "fuseren" in de zin van het eerste lid wordt begrepen: elke overdracht van rechten en plichten (als algemeenheid of niet), die tot gevolg heeft dat een activiteit die voorheen door meer dan één niet-commerciële rechtspersonen werd uitgeoefend, voortaan slechts door één niet-commerciële rechtspersoon wordt uitgevoerd.
- *Art 55 §2. Voor sociaal-culturele volwassenenorganisaties die voor de beleidsperiode 2016-2020 erkend en gesubsidieerd zijn op grond van het decreet van 4 april 2003 of de artikelen 23 en 24 van het Participatiedecreet, kan de jaarlijkse subsidie-enveloppe voor de beleidsperiode 2021-2025 niet lager zijn dan 75 percent van het totale effectief toegekende subsidiebedrag voor het werkjaar 2019. (...)*
Voor een gefuseerde sociaal-culturele organisatie waarvan de activiteiten voorheen door meer dan één organisatie werden uitgevoerd, zoals bedoeld in artikel 55 geldt de in het eerste lid bepaalde drempel van 75 percent voor het totale subsidiebedrag dat elk van de organisaties eerder kreeg voor de beleidsperiode 2016-2020 op grond van de in het eerste lid bedoelde decreten.
- *Art. 57 Organisaties die voorafgaand aan het inwerking treden van dit decreet een subsidie kregen op basis van de regularisatie van de gesco-projecten, blijven deze subsidie ontvangen tot het einde van de beleidsperiode 2016-2020.*

De bepalingen m.b.t. de stijging of daling van subsidie-enveloppes, de instroom van nieuwe organisaties, de uitstroom van gesubsidieerde organisaties en de bepaling van een minimumsubsidie kunnen elke beleidsperiode een financiële weerslag hebben op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. De financiële weerslag kan resulteren in zowel een meerkost als een overschot aan middelen.

2.3 Vereiste kredieten ingeschreven op de begroting

Volgende kredieten zijn op de begroting ingeschreven en zullen aangewend worden voor de uitvoering van het nieuwe decreet Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk:

Omschrijving	Begrotingsartikel	Bedrag begroting
Subsidie-enveloppes 2016 sociaal-culturele volwassenenorganisaties (Decreet van 4 april 2003, inclusief middelen Interne Staatshervorming)	HBO-1HDI2AC-WT	51.924.000,00 *
DAC (basisallocatie 1HC059)	HBO-1HCIWAK-WT	14.765.000,00**
Gesco 2016	HBO-1HCI2AJ-WT	4.955.430,00
Subsidie-enveloppes 2016 laagdrempelige educatie voor kansengroepen (Participatiedecreet)	HBO-1HDI2AE-WT	806.122,40
TOTAAL		72.450.552,40

*In dit bedrag is de subsidie-enveloppe voor het steunpunt Socius vzw (€ 1.350.000) en de subsidie-enveloppe voor de belangenbehartiger de Federatie voor sociaal-cultureel volwassenenwerk vzw (FOV vzw) (€ 242.000) inbegrepen..

** in dit bedrag zitten ook de DAC lokaal cultuurbeleid voor een bedrag van 3.656.167 euro. Dit laatste bedrag zal langzaam aan worden toegevoegd in het nieuwe decreet voor de projectwerking (titel 4 – artikel 45 en 46 van het ontwerp decreet)rekening houdend met de uitstroom.

2.4. Advies van de Inspectie van Financiën

Het advies van de inspectie van financiën is uitgebracht op 06.12.2016

Alvorens in te gaan op het advies van IF wil ik opmerken dat de onder punt 2.1.1.1 vermelde bedragen voor DAC een update hebben gekregen op basis van de laatste gegevens over het begrotingsjaar 2016. In het initiële document stonden nog de bedragen voor DAC – projecten uit 2014. Tevens werden de bedragen van het resterende bedrag voor niet erkende socio-culturele volwassenenorganisaties en het saldo verder gespecificeerd.

Het advies van IF omvat in totaal een veertiental punctuele elementen die zijn verwerkt.

Onder punt 3.2 “ doelmatigheid en budgettaire weerslag” van het advies van IF zijn een aantal bedenkingen geformuleerd.

Hierop het volgende:

a) er is inderdaad gekozen om de stijgingen en dalingen (los van eventuele schrappingen) te beperken tot 25%.

In praktijk is dit een heel reëel percentage; zeker als we dit vergelijken met andere decreten.

Ik verwijs in dit verband naar de recente toepassing van het kunstendecreet

Bovendien wil ik opmerken dat de sector van het sociaal cultureel volwassenenwerk uit een heel andere decretale context komt waar bijv. schrappingen e.d. geen evident gegeven zijn. Tevens werden de stijgingen van het budget zeer lineair verdeeld of toegepast binnen bepaalde werkvormen.

Een bedrag van 25 % dat kan evolueren betekent op +/- 68 mio een potentiële totale schommeling van +/- 17 mio per subsidieronde (binnen het bestaande budget)

Wat betreft de termijnen voor een beslissing is uit de toepassing van het kunstendecreet gebleken dat de keuze van 30.06 geen evidentie is. Binnen de Vlaamse Regering is er de keuze gemaakt om voor dit soort beslissingsronden generiek 01.10 te hanteren (voor zover de startperiode van de nieuwe beleidsperiode ingaat op 01.01 daaropvolgend).

De termijnen zijn kort omdat er in dit ontwerp van decreet ook wordt gekozen voor een ruime periode voor de visitatie en een remediëringstraject.

In het advies wordt gewezen op het mogelijke risico van de bijkomende instroom. Maar ook hier is het de keuze om aan de ene zijde een dynamisch kader te maken en aan de andere zijde

consequent te blijven aan de budgetzijde. Trouwens het bepalen van een maximaal aantal organisaties die kunnen erkend worden staat haaks op een kwalitatieve beoordeling en een dynamisch kader.

Tenslotte is er de problematiek van de minimum enveloppe. Het bedrag dat wordt opgenomen in het decreet is tot stand gekomen na een analyse van de feitelijke situatie. Men heeft immers minimaal 2 FT medewerkers nodig (annex werkingsbudget) om te kunnen spreken van een landelijke organisatie. In plaats van de technische mogelijkheid om te sleutelen aan het minimum bedrag is het op dat moment beter om iets minder erkenningen te doen. Dus bij bestaande organisaties die een financiële sanctie krijgen zal de overheid de keuze moeten maken om deze sanctie te beperken of over te gaan tot de schrapping

2.5. Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord is verleend op 15.12.2016

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Dit voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op de werking of het personeel van de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Dit voorontwerp van decreet heeft geen impact op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid. Het akkoord van de minister, bevoegd voor de bestuurszaken, is in deze niet vereist.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

1 Het bijgaande voorontwerp van decreet zal worden aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2016/480 van 13 december 2016 bij de tweede goedkeuring van voorliggend voorontwerp van decreet.

2 Het voorontwerp van decreet valt binnen het toepassingsgebied van de reguleringssimpactanalyse (RIA). Hieronder volgt een bondige samenvatting.

ARMOEDETOETS

Op basis van het beschikbare cijfermateriaal (het HIVA-onderzoek van 2010), blijkt dat de participatie van mensen in armoede aan het sociaal-cultureel volwassenenwerk beperkt is. Vooral midden- en hooggeschoolde volwassenen nemen deel aan sociaal-cultureel volwassenenwerk. Zoals in veel cultuursectoren is er een ondervertegenwoordiging van laaggeschoolden in vergelijking met de diplomaverdeling onder de totale bevolking.

Het verenigingsleven kampt met een participatiekloof tussen hoog- en laagopgeleiden. De invloed van het onderwijsniveau wordt steeds sterker, het risico op sociale uitsluiting en niet-participatie voor laaggeschoolden steeds groter. Bij de landelijke vormingsinstellingen echter participeerden toch ook

een vrij grote groep van laaggeschoolde participanten (31,6 % had ten hoogste een diploma lager middelbaar).³

De participatie aan het sociaal-cultureel volwassenenwerk weerspiegelt de duale samenleving met winnaars en verliezers. Het sociaal-cultureel volwassenenwerk bereikt in hoofdzaak de grote middengroep in de samenleving (bij benadering 70 %) en in veel mindere mate mensen die in armoede en sociale uitsluiting leven (bij benadering 20 %), noch de zeer rijke mensen (bij benadering 10 %).

Mensen in armoede worden immers met diverse drempels geconfronteerd die de deelname aan het verenigingsleven bemoeilijken. In onderzoek naar de participatiedrempels van mensen in armoede aan het lokale verenigingsleven wordt ook aangegeven dat de plaatselijke overheid hierin een belangrijke rol heeft. Een van de beleidsaanbevelingen voor het lokale niveau is om verenigingen die inspanningen doen en initiatieven nemen om mensen in armoede te betrekken expliciet te belonen, bv. met extra financiële steun. Het Netwerk tegen Armoede vindt deze aanbeveling ook relevant om op Vlaams niveau op te nemen.

Onderzoek geeft ook aan dat het sociaal-cultureel volwassenenwerk voor volwassenen voor drie uitdagingen staat.

Ten eerste kan het sociaal-cultureel volwassenenwerk – indien het inclusief werkt – aan mensen in armoede kansen bieden om hun recht op vrije tijd en cultuur te realiseren en zo het sociale isolement te doorbreken.

Ten tweede speelt het sociaal-cultureel volwassenenwerk traditioneel haar rol op de naad tussen individu en samenleving. Het sociaal-cultureel volwassenenwerk houdt daarbij veranderingen voor ogen in de richting van een solidaire en inclusieve samenleving. Die ambities reiken verder dan het domein van de vrije tijd. Om die ambities waar te maken, ondersteunt het sociaal-cultureel volwassenenwerk ook actief veranderingsprocessen op andere levensdomeinen.

Ten laatste kan, moet met andere woorden, het sociaal-cultureel volwassenenwerk ook structurele oorzaken van armoede benoemen, alternatieven formuleren en zo de samenleving bewegen tot gewenste verandering.

Het Netwerk tegen Armoede vreest dat bepaalde wijzigingen in het sociaal-cultureel volwassenenwerk nadelig zullen zijn voor de werking van sociaal-culturele volwassenenorganisaties die met mensen in armoede werken. Het Netwerk tegen Armoede vraagt daarom o.a. volgende maatregelen voor sociaal-culturele volwassenenorganisaties die met mensen in armoede werken:

- bijkomende financiële middelen;
- voldoende rekening houden met de typische kenmerken van deze organisaties in de leeswijzer ('kwetsbaarheidscoëfficiënt');
- opnemen van kwalitatieve samenwerking met of vanuit een doelgroeporganisatie in de beoordelingscriteria;
- voorzien van voldoende expertise inzake werken met maatschappelijk kwetsbare groepen bij de samenstelling van de commissie;
- continuïteit in de samenstelling van de commissie en visitatie, zodat het proces met voldoende achtergrond kan worden beoordeeld;
- een expliciete opdracht aan het steunpunt om organisaties met maatschappelijk kwetsbare groepen extra te ondersteunen.

Daarnaast stelt het Netwerk voor om de 'integratierol' te vervangen door een 'participatierol'.

REGULERINGSIMPACTANALYSE

Nuloptie: De huidige regelgeving betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk wordt behouden

³ Laaggeschoolden behoren naast o.a. personen met een migratieachtergrond, éénuoudergezinnen, senioren,... tot de maatschappelijke groepen met een hoog armoederisico.

Effectbeschrijving

Uit een analyse van het decreet van 2003 blijkt dat er sinds de invoering een vrij stabiel landschap van sociaal-culturele volwassenenorganisaties wordt gesubsidieerd op basis van 3 werksoorten: verenigingen, bewegingen en vormingsinstellingen. Er is weliswaar kwaliteitsverhoging merkbaar, maar er is minder ingezet op een transparante verdeling en efficiënte besteding van de voorziene budgettaire middelen.

De indelingen in werksoorten en de wijze waarop de subsidies toegekend worden, in combinatie met de effecten van een geringe uitstroom als gevolg van remediëringmaatregelen, maakt dat het gesubsidieerde veld een eerder vast karakter vertoont. Historisch gegroeide budgettaire scheefgroei kan amper gecorrigeerd worden en er is bijna geen ruimte voor nieuwkomers.

Er werd gekozen voor optie 2. Een nieuwe wetgeving is noodzakelijk om een nieuwe dynamiek mogelijk te maken in het gesubsidieerde veld. De inpassing van enkele tot voorheen door het Participatiedecreet gesubsidieerde organisaties is een rationaliserende ingreep.

De efficiëntie van de ingezette middelen zal toenemen door deze nieuwe enveloppefinanciering. Organisaties worden meer dynamisch benaderd en beoordeeld doorheen de tijd. Het komt de kwaliteit en diversiteit van het al rijk geschakeerde landschap nog meer ten goede. Een soepeler instap- en uitstapregeling maakt een betere afstemming van de recente evoluties in het veld mogelijk.

Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie

Effectbeschrijving

Directe effecten voor de doelgroepen:

Een geheel nieuw decreet maakt een hertekening van het landschap mogelijk, waarbij

- correcties kunnen gebeuren op de toegekende bedragen, wat in het voordeel kan zijn van spelers die nu tegen een decretaal plafond botsen
- nog meer ingezet wordt op een kwalitatieve benadering door de introductie van een beoordelingscyclus
- de werksoort wordt losgelaten wat de flexibilisering van de organisaties ten goede komt; zij kunnen nu kiezen uit 4 functies
- de sociaal-culturele functies worden geactualiseerd
- de versnippering van middelen en instrumenten wordt opgeheven, door de integratie van een categorie uit het Participatiedecreet, de inpassing van middelen uit de interne staatsvorming, de integratie van gesco- en DAC-middelen in de enveloppes
- er wordt gewerkt met 2 niveaus: landelijk en regionaal, die beide onder de Vlaamse bevoegdheid vallen.
- er wordt afgestapt van een aparte erkenningsprocedure
- een onbeperkt aantal organisaties kan instromen om de vijf jaar en er kan gemakkelijker uitgestroomd worden

Optie 3: nieuwe beleidsmaatregel(en)

Effectbeschrijving

Er wordt een beperkte aanpassing doorgevoerd in het decreet, wat resulteert in een lichte correctie van de ongewenste beleidseffecten. Dit gebeurt aan de hand van een nieuwe foto, die de tot op heden gehanteerde foto van 2001 bijstelt.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet houdende de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk en aan de bijhorende memorie van toelichting;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor culturele aangelegenheden te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet, vermeld in punt 1.:
 - het advies in te winnen van de Strategische Advies Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC);
 - met de vakbonds- en werkgeversorganisaties een overleg te organiseren over dit voorontwerp van decreet.

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel,

Sven GATZ

Bijlagen:

- voorontwerp van decreet houdende de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk;
- memorie van toelichting
- advies van de Inspectie van Financiën d.d. 06/12/2016
- begrotingsakkoord d.d. 15/12/2016
- RIA